

ৱাৰী মজা

চীশাং লীম্মেগী তাঙ্গৈই

ইশাণী অধিকাৰ সন্সৱ অম্মা হিলিৰা এগী অধিকাৰ পুৰিগী লৈইনি। মদুগী ৰামেদা মঙওই হাওই পুজা ধৰকৰ কাছৰুৱা খোঙাচুগি। অদুৰ মনুৱা পুৰিগা পুৰুৱাৰ পোংমুখশিদি অহোৱা লম্ভৰ। পুজাশিৰুগী মনু চাৰিবা মীংকুপ খৰাৱা ইশাণা চংবিৰা চংহেৰাৱা চিচেকিমমজা পুৰম্ভনী মফমা হক্ৰিয়া লাম্বুৰগম ইংকোৱাৰিগা এগী ৰাখল, লিচুৱা মণী লৈনা ইমাঙা মেংখোৱাৰিগা য়েইহেৰা শৰম কমা, পুৰমকসিনা এৰু তশনেৱা ৰাৱি। অৱশিৰিগী খাঙদলমসিমক্ৰি, পুজা ধৰকৰুগী ৰাৱিগি চিগোৱাৰিগা লেকইবনু। ৰাখলগী পোংমুখ খৰমিৎ ৰাৱে।

লৈহৌই। মজাচিনা এগ্ৰেদা ওখাক ত্ৰা খেৰিকিচ চক খোংনি। ইমেবোৱেৰি মখোৱা চাৰনা ফনা হায়বনি, এগ্ৰেদাৰ্দি মদুনা হোৱা তনখে। চংখোক চংশিৰিগী কৰিগী। অমা অমা হায়জিন্গা এনা খোকণা অদুৰ হোংনজাৱে।

এগ্ৰা অমৰি নুগী অগ্ৰা লৈমিগলকৰী অৱাৰা ময়াম অমা লে। থাৰগী লোৱাৰ নত্ৰে। খাঙদলমবা কয়ামু ৱাৱি। অদুৰ হৃদক্ৰি মতাঃসিদি নুগীণা ইচাশিগা লৈমদলমসিনা হোৱা ফৰেনা ধৰকৰিকৰী মলৈ লৈৱি। ওকিসকী ইচৰ্চনি ওডি ওইনা হেত ওকিসতগী মখোৱা ময়াম মৰি লাকই। মখোৱাগী অৱাং-অপা ৰেংগিছ হায়দুনা বেন্দনা ওগ্ৰেদা শিৱি। ওডিচিকিমমজা লাকপা হায়বসিমতপু, ইচিকিমমজা, ওডি মনুং মখোৱা নিংখোনি। মখোৱাগী অপাৰু গুংহেৰা ওকিসকী ময়াকেন্দগী হেংনখে, মখোৱানসু ৱাৱনি মতাঃম চায়ে-প্ৰেত্ৰ কেইমে লেসে পত্ৰদনা তনবা, এখোৱানসু মনিং গুংহেৰাৰ পখোৱা হোংবাৰা হায়বনি অয়ানা চুম্ৰিঃ চেনম্ভৰা হৌজিক্ৰাণগী চনইৰিগী।

ওডিচী লাক্ৰিকশিপু ইফলগী শৰুৱাৰা হোটেস অম্মা জোংন-জোংনবা কা সৌদনা ধৰ্ম্মী। মখোৱাগী বেত টি, ব্ৰেক ফাট, লম্ব, ইচিৰিমে টি, ইচিৰিমে ড্ৰিঙ (স্লেট) প্ৰেমিগম হুইফিগা সোতাগা, তনবা কাঃ-বদাম) ডিৱ, পুৰমক মনিং-গুংহেৰা, কমপ্ৰেট লৈম্ভেৰা হায়বনিগা এগী ইহৌনি। এৰু খুংচাও থাঃ, ইপশা নতৰনিগা। ফনুৰু তান চানৱে ৰখন্দা এৰু মখোৱাগি চামিঃ-ধৰকমিঃ, লেকমিঃ। য়ুদকৰ হেনীৰবা। অদুৰ মখোৱানসু মনিং মখোৱাগীমজা এনা জৌৱিৰা ময়ামদুগী খৰুৱা ইখৰা জৌৱিৰা পোতৰদি প্ৰেই।

ওডিচীৰিশিৰুগী মজতা এগা হায়গী লৰ্কেফা খঙনৰকৰতা অনি ৱাওৰি, অমনি খোইসেৱাৰ তিৱদনা মনুং-ইয়নমা চক্ৰা হেজামিগ্ৰবনি। এ খঙই, মজতা নত্ৰে তেউসে, মগী মগী ময়াম ময়ামদি ব্ৰেক ফাট খঙনে, লম্ব খঙনে, ডিৱ খঙনে, হৰাইগা, মনা-মনিগা, মি-থাও তেৰবা তপাৰগী পহনে হেৰেনা ওডি, হপ্তাগী কৰিগী শা-ঃ-ৰনে ৱাচনা নত্ৰা। ফুগী ৰাফমসু অদুৰইহা মখোৱানসু এগ্ৰাধ পৰক মাৱ জৌৱা ডাৱি, ফনা ধৰুৱা ওক্ৰনুসু কয়াম তালবু ধৰুৱাটৌগে।

ইশামকসু অদু মঙাই। অয়ক হৌগংপদা চা প্লাস অমা, পুং পম্পা ইয়েনবৰা, হৰাইগা, কাশোৱাৰ এগ্ৰ অম্মা চাক পুৰম অমা, গুং অম্মা কানচিগী চা অমা, চানা ধৰ, নিগুদা ৰিৱদমা পোংম ফুগী কাঃজৌ ৰোৱা ধৰ, নোখোৱাৰে ইয়াৰা অমা অনিগা কয়ামৱনে পেকমাইগী গিলাস অমা অনি, অদুগা নিগুদাগী চক্ৰনা চাক পুৰম অমা, মনি মঙাই খোইসেৱাৰা অহেবা হায়বু, অহেং-অতাও য়েদুনা মৰক-মৰতা লেবা ঙ, ছুটি নিমিঃকুগী মেংগুৰকমি মঙাই। অদুৰ লৈহৌই অমুচেইৰা হেটেসলিদিদি, মখোৱা নিংখো, এনা মখোৱাগী শেদুৰ পাৱাৰ মট্ৰি অৱা। বেত সিা ৰিক্ৰিট, ব্ৰেক ফাটৰ ফাম ব্ৰিট-ট্ৰাঃ-ওগ্ৰেটটি মীঃমগী। এখোৱাগিদি আলু পৰখা ৰহি-ট্ৰিন সলাত, পুৰি সোলে দহি সলাত, ব্ৰেস মিঃ-কোৰি ব্ৰেক-হুটস কট্ৰি, ইচিৰিমে সোমা ৱাৱাৰ-বদালি ৰিক্ৰিট, ৰিক্ৰি বেনে সূপ চাৰিচিৰি মেসো, পুৰমকসিগী মজতা কুট্ৰি বজ্জনা অদুৰ-অপল-ৰক্ৰেই-পুৰ্ণা লক্ৰেই অমনি অতিঃ ড্ৰাই ফুটস। অতিঃ লম্বকী, ডিৱগী কৰিগী ময়াম অমা থাৰগী লোৱাৰ নত্ৰে। অদুৱা সূৰা খা অমনিং চা-ঃগ্ৰনি ফকত ফৰৱা হায়বু আৰা শাৰ্টিগি পক্ৰুই কুইহৌই।

অদুৱা লৈমকৰগী মজনি কমা নিগুদাশিৰি মখোৱা ওডি লোৱাৰা বনবিগদৌকসু অমা নিনিতা ওডিগ্ৰিক্ৰাৰ মেজা। বুলিঃ এখোৱা মজা হুইফি বেল অমা তঙাখিগা মেজা বুলি তক্ৰাৰা, চিৱি চিক্ৰনা কৰিগা ময়াম অমা গুংগাৱৰা মক্ৰু ডিৱিৱি হায়দুনা মনিংতগী ওইনা ধৰ-ধৰ ধৰুৱাৰ 'ঙ নাইট' হায়দুনা এগী-

এগী কমা বেনৰা মজনি। খঙহৌনা এগী কগী খোঙা তপা তপা থিৱক্ৰি... 'তক-তক-তক...তক-তক-তক...'

-'মেগ হ ইজ ইজ কানো?' 'এনা হৰি।

-'তক-তক-তক...!' তপা অদুৰ থিৱক্ৰি।

এ ফুক হৌগতপা, খোঃ হাংপ্ৰেই। মাঙদা ওডিৱি অমা লেগ্ৰিমি। 'অৱে মিটৰ কুমাৰ আপ এনি প্ৰোৱেৰ?'

এনা জ্ঞা হৰি।

-'সিহ...!' অমুচৌৱা মালিমা ন্দ্ৰাণু এৰু ত্ৰুটিম লৈনাৰ ইচিৰি জৌ-জৌনা মনুঃ চলগ্ৰা খোঃ ওঃ লোনশিৰি, অদুগা-মেস আই হেং এ প্ৰোৱেৰ মিটৰ সিং, য়ু মই হেলপ মি।' হায়না হায়না কাংখোলেমেদা গুং চিগ্ৰিগুনা এখোৱা অনি ফনখমিঃ। হেৰে ফনখমগা মজ্জাৱা হিদি ধৰ ইংলিষ ধৰ জৌনা, ৱাঃ অৱৰা ৰাফম অমুৰ, এহাঃৱা ইহাই লাইনা লাইখোকনবা ওমগনি লৌগী ওংগা নোৰ্কাৰি।

... লোৱা কমা খঙহন্দনা পাংখোকৰগে ধৰুৱনি মিটৰ সিং অদুৰ ৱাৱে, নহাঃৱা চানবিগা হেৰে ঠাঃবিগাৰা ফাঃ... ঙ্ৰাই অমুচেতা এনা ইচৌলৌ ৰৌৱনা ৱাঃগী ওইনা মনিপুগী নুগীণা অহিঃ অমক শৰম্ভা ময়ামঃমনিই হায়বনিগা অদুৰদি চানমিক্ৰি পুৰুৱা এগী কাঃ হৌজিক্ৰ মখোৱা অনি লৈহৌৱে..., অমা হাঃজৌ হায়বুৰ খেলে ঙ্ৰাঃলৈই হায়ৱে, অতিঃ খঙহন্দনা ৱাৰা নত্ৰে, ইঃঙংকি ৰাফমনি- অদুনা মিটৰ সিং চানবিগা অমনি অদোমমা...'

মহাৰি ৱাঃদু, এ হুইইগী ময়ামনা কেক ফনা লৈমখংদুসু ৱাই লাইখি। অদুৰ নিবাকখোঙা হায়সোকনি- 'ও কেম মিটৰ কুমাৰ মে প্ৰোৱেৰ' কুৰিৱা মজ্জাৱা ওডি কানুগী মিক্ৰিগে, মগী মনিং পুৰমমে হৌজিক্ৰিদি এগী ইহৌনি, মগীমকম এনা হেটেসলি ইয়ম হাংকোনা লৈক্ৰিবু।

-'ও শেধুৰু ভেৰি মচ, আই ৰিল নেভেৰ মেগ্ৰেট্ৰি ৱেৰে কোংওপনিং?' হায়দুনা এগী খুং মেগ্ৰেট্ৰা মহাক হায়না কাদগী মপাণ খোৰ্কাৰি। এ মঙওই হাওই খোৰ্কাৰা কুৰিমে লেবুনা লৈহৌই।

মীঃকুপা ধৰখঙনি চাৰিগা, খঙহৌইনা খোঃ ৰংহাঃ হাংকোনা তনৌৱিৰি অমা লেককি। 'হাই আই এম সিং ওইনিং', অদুগা মখুং হিঃৱেৰক্ৰি... এৰু ওইকানো ইংখু হিঃৱেৰক্ৰি অদুগা মীঃগিগনি। মীঃকুপেৰি হুইইগী ময়ামনা নিগুদা মক্ৰা শাৰ্টিগাৰ মগী মাঃখোঙাৰী মেয়াম মীঃলোৱা ঙ্ৰু ঙ্ৰু পৰাৰ অমা পুৰ্খবি। এ ইয়া ইশাৰু কাইখোকৰি, পুৰমক মজেন্দা লুপ্ৰি।

খৌগোঙ হৌবিৰা ফনা কুইগে। নুগী অঙাসু পুৰা অমুক লৈমিগৰে। এগী পিক্ৰা সন্সৱগী পিক্ৰা পুৰিগী লৈম্ভেৰা হিৰা অমুক হেৰে অদুৰ এগী পৰমোৱাৰা কুংগুংগ্ৰিৰা কয়ামি হাংবাৰা ওহোৱা ৱাৱিগি। এগী নুগী মফমা মীঃমৰী ৰাফমক্ৰি পুৰিগী সিলেমা খেৱেৰকৰিগা হেংনখে পুৰমক্ৰি খংকোৱা কয়কোকৰিগা এখোং ময়ামক্ৰি, এগী নাংবাৰা মিঃগা মেগ্ৰা ওইনিং পুৰিগা লৈবিৰা ৰাফমদি, এনা হেলুগা হাঃগী পাউমু ওইনা লৌবিৰিগা হায়ৱাৰ ৱাঃশিৰুগী-

...অসু মট্ৰিৱদি এখোৱাগি কৰি চানুৱা হিঃগনি। ইয়া-হা-পা, ইং-পা, ইং-পা হাঃগী হাঃগীৰিকবসু শিঃহৌৱে, য়ু মে থাঃকোকৰিকবসু চাক্ৰহৌৱে, ইশ্বনৰুগী লৌনিৱৌৱে-এখোৱাগি কৰা হিঃগনি?'

-সনাহাই মজতা

তাবুতুংদগী

(কবিতাৰ ডাঃ কমলগী ওডিগী শৈৱে: অনি খৰ ১৯৩১ দা জ নিবেদ্যৰ লৈৱনা এডিটৰ ওইনুনা কোডলাৰ পাৰি চেঙাং 'স্নাক্ৰিৱোল' গী এডিট ১৯৩১ গী খুংকোঙা লোকচি। ওডিগী ওইনা তাবুতুংদগী লৌখংচুনা শৈৱে: অদু কোডলাকচিঃ এডিটৰ)

মিঃচং

কল্পৰ লোকৰা পুংগাইদুনা পাৰী হৌই। অটোৰা পাদীৰু নুশিংহা ফুঃচেই। অকনবা নুশিংহাৰী ৰেগ চীশাংন খংলি। চীং পুংগাইদুনা তুৱেমা ৰেংকই। তুৱেলগী ইলেদুৰ সমুদ্র ৱোংগাশি। সমুদ্র শাউৱৰুগ পুথিগা থিংলি। নিম্নম চাং নাইহুৰি পুথিৰী গতি।

মতমগী মনাইনি অদুৰ নিম্নংক্ৰি। মতমগী সৈনে কসুপ কৰৱ, শৌনা হেলি মিঃচংকী চীঃলে অৰাৰে। মতম কুইগৰা ৰাংখংকই মগী চীঃলে। মিঃচেই মগী ওইহৌ মনবে লক।

শ্ৰীকমল সিংহ ডাঃৱ

অৰ্থোবা নিপা

লৈবাক মাংলব ৱেগ্ৰনা লাঃৱাৰুভু, কনব ওমসে মৰৈগাকসু সেনাপতি অমতম লৈবাক পুৰমদি সিংঃ সিঃগা ওনা লাঃুনা, কনবা ওমসে মৰৈগাকসু কমা অতনবা চাঃ হেংগা মী শিৰিবদা, চাক তপুনে, কনব ওমসে ইনাকখুবন মে পিগু। তেবানবৰু তম্বাৰী লাইখোকৰপ

অফ অফবে মঃহেৰন নহা অহল খাঙন, খুংলাই ৱাঃদে-কনাসু মঃহে পানব পাংকোনা লোৱনি। মনিং মহাক্ৰী পাক-চাউৰা মনামেগী জাগৰী য়ুঃমা। হায়বনিগাৰি তানশিৰা হেৰেনবা মহাক্ৰী ৰাখ। হায়বনিগী মট্ৰিগাৰ পীৰা হায়বনি লাইখুগী সপেট মটিক চানা পীঃহনবা অপাৰিগি নুঃঙইহেৰা মচাক অমা ওইৰি। মহাক্ৰী মফমা জাতিগী পুৱাৰী, কাঃকুপী নাংকী চানশিপুৰু পীঃহবা, অ মি ৰি কচাঃৱেৰ ৱেঃৱেৰ, মনিপুৰনা হোঃডনি। শৈঃ ইক্ৰী কল্লাৰ ময়ামনা চাঃশিৰিৰা কৰি অনি মহাক্ৰী শৈঃৱেগী ৱাঃইগেঃক অইক্ৰী ৱাঃৱেৰা ইঃ- ' ' শৈঃ ইক্ৰি এগ্ৰেদাৰি অৱাৰা ৰবক অমনি। পুৰিগা কাঃৱকপ হেতা ইখোঃগা সৈনা শুকম ওমসে। হৌজিক্ৰ-হৌজিক্ৰ মনিং খঙনি ইঃ-কঃ, ইঃ-কঃ তৌদনা, ইপুং হেৰে ৰীঃলি। মৰক মজতা ধৰকইঃ কৰিঃ শক্তি চেমনা কৰি ওইজনিংবা ওগ্ৰনা চেঙেবা কৰি অমা এৰু? হিঃ শাগনি হায়দুনা চঙগা অমু পোঃমঃ পোঃলৌই। চেমন-টে শাঃগা পুথোৱাৰী হায়বুৰু খঙনে। অমুকু কৰিঃ কয়ামা ৰাঃ ' ' কৰিগী শৈঃৱেৰা ৱাঃইগী লৈৱেঃ শেঃ, মহৌশাৰু ফজনা, চঃখোৱা ই লুঃজা অমদি ইঃমৰিগা মেঃমদনা লাঃৱেৰকই। কৰিগী শৈঃৱেগী হোঃডেঃকৰগী মজতা ইঃমজৰি অমদি মেঃকৰনিংৰু ফসনেঃ ওইহেৰা ঙ্ৰা। অদুগা হৌঃসেৱাৰী শীঃখিঃমই ওইহেৰা কৰিগী ৱাঃইগেৰা পুৰিঃ ৰাখলগী চাঃ ৰন কয়ামনা ৰাঃ ঙ্ৰা অচনি। মতমসিগী কৰি অমা হায়বনি য়ুঃইগী সিলেমা মজতা ৰান হৌৱিৰনি। এগী ময়াম পুৰিগা মীঃকুপা ময়াম পুৰা ৰাখল ৰখনা ইঃক্ৰেবদি ময়ু ফকৰা শৈঃৱেগি হায়না কানাসু ৱাঃইগেৰা হেংনখে কৰিগেই হায়না অমুক তাই। সিঃ অমদি লৈবাক মতা অমা শাউবা হুঃ হায়বনি অইহা অমদি লৈবাক হেংকই। মনু নজৰদি উঃা-ওঃাওঃনি ফকৰা শৈঃৱেঃ ওইয় হায়না পুৰিগা ৱাঃখুৰা ৰাখলগী মেঃম অমা অইগী খুংইগা মতম পুৰা শাঃগোৱনা লে। পুৰিঃ ৱাঃগা হোঃগনবা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা।

শ্ৰীকমল সিংহ ডাঃৱ

গাঃইৰিকা উল্লাৰা

লাইৰিকী মনিং : খুং অমসু ৰিফুজি হাইবা : নাওৰে বিদ্যালয়গৈ কোঙাৰা : নি কলচাৰেল ৰোৱন, মনিপুৰ মমল : সূপা ১০০-

নাওৰে বিদ্যালয়গৈ (১৯৭২) না ইবা 'খুং অমসু ৰিফুজি' (২০১১) হায়ৰ শৈঃৱেঃ লাইৰিকসি শৈঃৱেঃ ৩৭ ৱাঃবা, লমায় ১১৯ পানবা, মফমা ৰূপা ১০০ কনবা। অ মি ৰি কচাঃৱেৰ ৱেঃৱেৰ, মনিপুৰনা হোঃডনি। শৈঃ ইক্ৰী কল্লাৰ ময়ামনা চাঃশিৰিৰা কৰি অনি মহাক্ৰী শৈঃৱেগী ৱাঃইগেঃক অইক্ৰী ৱাঃৱেৰা ইঃ- ' ' শৈঃ ইক্ৰি এগ্ৰেদাৰি অৱাৰা ৰবক অমনি। পুৰিগা কাঃৱকপ হেতা ইখোঃগা সৈনা শুকম ওমসে। হৌজিক্ৰ-হৌজিক্ৰ মনিং খঙনি ইঃ-কঃ, ইঃ-কঃ তৌদনা, ইপুং হেৰে ৰীঃলি। মৰক মজতা ধৰকইঃ কৰিঃ শক্তি চেমনা কৰি ওইজনিংবা ওগ্ৰনা চেঙেবা কৰি অমা এৰু? হিঃ শাগনি হায়দুনা চঙগা অমু পোঃমঃ পোঃলৌই। চেমন-টে শাঃগা পুথোৱাৰী হায়বুৰু খঙনে। অমুকু কৰিঃ কয়ামা ৰাঃ ' ' কৰিগী শৈঃৱেৰা ৱাঃইগী লৈৱেঃ শেঃ, মহৌশাৰু ফজনা, চঃখোৱা ই লুঃজা অমদি ইঃমৰিগা মেঃমদনা লাঃৱেৰকই। কৰিগী শৈঃৱেগী হোঃডেঃকৰগী মজতা ইঃমজৰি অমদি মেঃকৰনিংৰু ফসনেঃ ওইহেৰা ঙ্ৰা। অদুগা হৌঃসেৱাৰী শীঃখিঃমই ওইহেৰা কৰিগী ৱাঃইগেৰা পুৰিঃ ৰাখলগী চাঃ ৰন কয়ামনা ৰাঃ ঙ্ৰা অচনি। মতমসিগী কৰি অমা হায়বনি য়ুঃইগী সিলেমা মজতা ৰান হৌৱিৰনি। এগী ময়াম পুৰিগা মীঃকুপা ময়াম পুৰা ৰাখল ৰখনা ইঃক্ৰেবদি ময়ু ফকৰা শৈঃৱেগি হায়না কানাসু ৱাঃইগেৰা হেংনখে কৰিগেই হায়না অমুক তাই। সিঃ অমদি লৈবাক মতা অমা শাউবা হুঃ হায়বনি অইহা অমদি লৈবাক হেংকই। মনু নজৰদি উঃা-ওঃাওঃনি ফকৰা শৈঃৱেঃ ওইয় হায়না পুৰিগা ৱাঃখুৰা ৰাখলগী মেঃম অমা অইগী খুংইগা মতম পুৰা শাঃগোৱনা লে। পুৰিঃ ৱাঃগা হোঃগনবা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা।

শ্ৰীকমল সিংহ ডাঃৱ

লাইৰিকী মনিং : খুং অমসু ৰিফুজি হাইবা : নাওৰে বিদ্যালয়গৈ কোঙাৰা : নি কলচাৰেল ৰোৱন, মনিপুৰ মমল : সূপা ১০০-

নাওৰে বিদ্যালয়গৈ (১৯৭২) না ইবা 'খুং অমসু ৰিফুজি' (২০১১) হায়ৰ শৈঃৱেঃ লাইৰিকসি শৈঃৱেঃ ৩৭ ৱাঃবা, লমায় ১১৯ পানবা, মফমা ৰূপা ১০০ কনবা। অ মি ৰি কচাঃৱেৰ ৱেঃৱেৰ, মনিপুৰনা হোঃডনি। শৈঃ ইক্ৰী কল্লাৰ ময়ামনা চাঃশিৰিৰা কৰি অনি মহাক্ৰী শৈঃৱেগী ৱাঃইগেঃক অইক্ৰী ৱাঃৱেৰা ইঃ- ' ' শৈঃ ইক্ৰি এগ্ৰেদাৰি অৱাৰা ৰবক অমনি। পুৰিগা কাঃৱকপ হেতা ইখোঃগা সৈনা শুকম ওমসে। হৌজিক্ৰ-হৌজিক্ৰ মনিং খঙনি ইঃ-কঃ, ইঃ-কঃ তৌদনা, ইপুং হেৰে ৰীঃলি। মৰক মজতা ধৰকইঃ কৰিঃ শক্তি চেমনা কৰি ওইজনিংবা ওগ্ৰনা চেঙেবা কৰি অমা এৰু? হিঃ শাগনি হায়দুনা চঙগা অমু পোঃমঃ পোঃলৌই। চেমন-টে শাঃগা পুথোৱাৰী হায়বুৰু খঙনে। অমুকু কৰিঃ কয়ামা ৰাঃ ' ' কৰিগী শৈঃৱেৰা ৱাঃইগী লৈৱেঃ শেঃ, মহৌশাৰু ফজনা, চঃখোৱা ই লুঃজা অমদি ইঃমৰিগা মেঃমদনা লাঃৱেৰকই। কৰিগী শৈঃৱেগী হোঃডেঃকৰগী মজতা ইঃমজৰি অমদি মেঃকৰনিংৰু ফসনেঃ ওইহেৰা ঙ্ৰা। অদুগা হৌঃসেৱাৰী শীঃখিঃমই ওইহেৰা কৰিগী ৱাঃইগেৰা পুৰিঃ ৰাখলগী চাঃ ৰন কয়ামনা ৰাঃ ঙ্ৰা অচনি। মতমসিগী কৰি অমা হায়বনি য়ুঃইগী সিলেমা মজতা ৰান হৌৱিৰনি। এগী ময়াম পুৰিগা মীঃকুপা ময়াম পুৰা ৰাখল ৰখনা ইঃক্ৰেবদি ময়ু ফকৰা শৈঃৱেগি হায়না কানাসু ৱাঃইগেৰা হেংনখে কৰিগেই হায়না অমুক তাই। সিঃ অমদি লৈবাক মতা অমা শাউবা হুঃ হায়বনি অইহা অমদি লৈবাক হেংকই। মনু নজৰদি উঃা-ওঃাওঃনি ফকৰা শৈঃৱেঃ ওইয় হায়না পুৰিগা ৱাঃখুৰা ৰাখলগী মেঃম অমা অইগী খুংইগা মতম পুৰা শাঃগোৱনা লে। পুৰিঃ ৱাঃগা হোঃগনবা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা।

শ্ৰীকমল সিংহ ডাঃৱ

লাইৰিকী মনিং : খুং অমসু ৰিফুজি হাইবা : নাওৰে বিদ্যালয়গৈ কোঙাৰা : নি কলচাৰেল ৰোৱন, মনিপুৰ মমল : সূপা ১০০-

নাওৰে বিদ্যালয়গৈ (১৯৭২) না ইবা 'খুং অমসু ৰিফুজি' (২০১১) হায়ৰ শৈঃৱেঃ লাইৰিকসি শৈঃৱেঃ ৩৭ ৱাঃবা, লমায় ১১৯ পানবা, মফমা ৰূপা ১০০ কনবা। অ মি ৰি কচাঃৱেৰ ৱেঃৱেৰ, মনিপুৰনা হোঃডনি। শৈঃ ইক্ৰী কল্লাৰ ময়ামনা চাঃশিৰিৰা কৰি অনি মহাক্ৰী শৈঃৱেগী ৱাঃইগেঃক অইক্ৰী ৱাঃৱেৰা ইঃ- ' ' শৈঃ ইক্ৰি এগ্ৰেদাৰি অৱাৰা ৰবক অমনি। পুৰিগা কাঃৱকপ হেতা ইখোঃগা সৈনা শুকম ওমসে। হৌজিক্ৰ-হৌজিক্ৰ মনিং খঙনি ইঃ-কঃ, ইঃ-কঃ তৌদনা, ইপুং হেৰে ৰীঃলি। মৰক মজতা ধৰকইঃ কৰিঃ শক্তি চেমনা কৰি ওইজনিংবা ওগ্ৰনা চেঙেবা কৰি অমা এৰু? হিঃ শাগনি হায়দুনা চঙগা অমু পোঃমঃ পোঃলৌই। চেমন-টে শাঃগা পুথোৱাৰী হায়বুৰু খঙনে। অমুকু কৰিঃ কয়ামা ৰাঃ ' ' কৰিগী শৈঃৱেৰা ৱাঃইগী লৈৱেঃ শেঃ, মহৌশাৰু ফজনা, চঃখোৱা ই লুঃজা অমদি ইঃমৰিগা মেঃমদনা লাঃৱেৰকই। কৰিগী শৈঃৱেগী হোঃডেঃকৰগী মজতা ইঃমজৰি অমদি মেঃকৰনিংৰু ফসনেঃ ওইহেৰা ঙ্ৰা। অদুগা হৌঃসেৱাৰী শীঃখিঃমই ওইহেৰা কৰিগী ৱাঃইগেৰা পুৰিঃ ৰাখলগী চাঃ ৰন কয়ামনা ৰাঃ ঙ্ৰা অচনি। মতমসিগী কৰি অমা হায়বনি য়ুঃইগী সিলেমা মজতা ৰান হৌৱিৰনি। এগী ময়াম পুৰিগা মীঃকুপা ময়াম পুৰা ৰাখল ৰখনা ইঃক্ৰেবদি ময়ু ফকৰা শৈঃৱেগি হায়না কানাসু ৱাঃইগেৰা হেংনখে কৰিগেই হায়না অমুক তাই। সিঃ অমদি লৈবাক মতা অমা শাউবা হুঃ হায়বনি অইহা অমদি লৈবাক হেংকই। মনু নজৰদি উঃা-ওঃাওঃনি ফকৰা শৈঃৱেঃ ওইয় হায়না পুৰিগা ৱাঃখুৰা ৰাখলগী মেঃম অমা অইগী খুংইগা মতম পুৰা শাঃগোৱনা লে। পুৰিঃ ৱাঃগা হোঃগনবা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা। অদুগা পাক-চাউৰা মীঃগেঃ হায়বনিগা অমদি ৰাখল পৰিগী অহেং পা য়ুঃম অমা লোঃদননা চাঃৱা অমা।

শ্ৰীকমল সিংহ ডাঃৱ

লাইৰিকী মনিং : খুং অমসু ৰিফুজি হাইবা : নাওৰে বিদ্যালয়গৈ কোঙাৰা : নি কলচাৰেল ৰোৱন, মনিপুৰ মমল : সূপা ১০০-

নাওৰে বিদ্যালয়গৈ (১৯৭২) না ইবা 'খুং অমসু ৰিফুজি' (২০১১) হায়ৰ শৈঃৱেঃ লাইৰিকসি শৈঃৱেঃ ৩৭ ৱাঃবা, লমায় ১১৯ পানবা, মফমা ৰূপা ১০০ কনবা। অ মি ৰি কচাঃৱেৰ ৱেঃৱেৰ, মনিপুৰনা হোঃডনি। শৈঃ ইক্ৰী কল্লাৰ ময়ামনা চাঃশিৰিৰা কৰি অনি মহাক্ৰী শৈঃৱেগী ৱাঃইগেঃক অইক্ৰী ৱাঃৱেৰা ইঃ- ' ' শৈঃ ইক্ৰি এগ্ৰেদাৰি অৱাৰা ৰবক অমনি। পুৰিগা কাঃৱকপ হেতা ইখোঃগা সৈনা শুকম ওমসে। হৌজিক্ৰ-হৌজিক্ৰ মনিং খঙনি ইঃ-কঃ, ইঃ-কঃ তৌদনা, ইপুং হেৰে ৰীঃলি। মৰক মজতা ধৰকইঃ কৰিঃ শক্তি চেমনা কৰি ওইজনিংবা ওগ্ৰনা চেঙেবা কৰি অমা এৰু? হিঃ শাগনি হায়দুনা চঙগা অমু পোঃমঃ পোঃলৌই। চেমন-টে শাঃগা পুথোৱাৰী হায়বুৰু খঙনে। অমুকু কৰিঃ কয়ামা ৰাঃ ' ' কৰিগী শৈঃৱেৰা ৱাঃইগী লৈৱেঃ শেঃ, মহৌশাৰু ফজনা, চঃখোৱা ই লুঃজা অমদি ইঃমৰিগা মেঃমদনা লাঃৱেৰকই। কৰিগী শৈঃৱেগী হোঃডেঃকৰগী মজতা ইঃমজৰি অমদি মেঃকৰনিংৰু ফসনেঃ ওইহেৰা ঙ্ৰা। অদুগা হৌঃসেৱাৰী শীঃখিঃমই ওইহেৰা কৰিগী ৱাঃইগেৰা পুৰিঃ ৰাখলগী চাঃ ৰন কয়ামনা ৰাঃ ঙ্ৰা অচনি। মতমসিগী কৰি অমা হায়বনি য়ুঃইগী সিলেমা মজতা ৰান হৌৱিৰনি। এগী ময়াম পুৰিগা মীঃকুপা ময়াম পুৰা ৰাখল ৰখনা ইঃক্ৰেবদি ময়ু ফকৰা শৈঃৱেগি হায়না কানাসু ৱাঃইগেৰা হেংনখে কৰিগেই হায়না অমুক তাই। সিঃ অমদি লৈবাক মতা অমা শাউবা হুঃ হায়বনি অইহা অমদি লৈবাক হেংকই। মনু নজৰদি উঃা-ওঃাওঃনি ফকৰা শৈঃৱেঃ ওইয় হায়না পুৰিগা ৱাঃখুৰা